

I nderuar kryetar i komisionit, Z. Spaho,

Te nderuar zonja dhe zoterinj deputete !

Komisioni I Konkurrencës prezanton në këtë seancë, aktivitetin e Autoritetit të Konkurrencës për vitin 2012 si dhe parashtron para jush prioritet për vitin që ka filluar.

Autoriteti i Konkurrencës, gjatë viti 2012, ka vepruar në zbatim të Politikës Kombëtare të Konkurrencës, të Ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës”, dhe të rezolutës së Kuvendit të Shqipërisë “Për vlerësimin e veprimtarisë së Autoritetit të Konkurrencës për vitin 2012”.

Mbështetja dhe inkurajimi i vazhdueshëm nga Kuvendi i Shqipërisë dhe Komisioni Europian kanë qënë faktorë të rëndësishëm për rritjen e performancës së institucionit dhe vlerësimin e drejtë të sfidave për një ekonomi sa më konkurruese.

Institucioni i Konkurrencës ka realizuar misionin e tij si mbikëqyrësi i konkurrencës në tregje, duke rritur forcën zbatuese të ligjit nëpërmjet përdorimit të të gjithë instrumentave ligjorë, duke synuar mirëfunksionimin e tregjeve si një nga kushtet bazë të përdorimit me efikasitet të burimeve ekonomike të vendit dhe rritjen e mirëqenies konsumatore.

Përmirësimi dhe përsosja e instrumentave të ndërhyrjeve në treg, si dhe rritja e efikasitetit të tyre, është konsideruar si një sfidë e vazhdueshme e Autoritetit, për më tepër në kushtet e një ekonomie me pak eksepriencë krahasuar me historinë e gjatë të zhvillimit të vendeve të tjera në ekonominë e lirë të tregut.

Kombinimi në mënyrë sa më optimale, i instrumentit të saksioneve ndaj ndërmarrjeve për praktikant antikonkurruese, në formën e marrëveshjeve të ndaluara apo të abuzimit me pozitën dominuese, me instrumentin e advokacisë dhe kulturës për nxitjen e konkurrencës, ka qënë karakteristika kryesore e veprimtarisë së institucionit të konkurrencës.

Përgjatë kësaj periudhe kohore, Komisioni i Konkurrencës ka marrë 48 vendime:

- 7(shtatë) vendime për gjoba, nga të cilat 2 vendime me gjoba të rënda për praktika antikonkurruese dhe 5 vendime për gjoba të lehta për refuzim bashkepunimi për realizimin e procedurave hetimore dhe mos njoftimin e përqendrimeve;
- 9(nëntë) vendime për autorizimin e kontrollit të përqendrimeve;
- 5 (pesë) vendime për dhënie rekomandimesh për institucionet publike dhe entet rregullatore në kuadër të advokacisë së konkurrencës (pa përfshirë opinionet e Komisionit të Konkurrencës të dhena jo në formë vendimi) ;
- 5 (pesë) vendime për bazën ligjore sekondare;

- dhe vendimet e tjera janë procedurale (përfshirë vendimet për hapje hetimi paraprak, hapje hetimi të thelluar, etj).

Sikurse është identifikuar edhe në raportimin e vitit të kaluar, institucioni i konkurrencës po konsolidon profilin publik, si institucioni që mbron interesat e atij biznesi, që kërkon të zbatojë rregullat e lojës së tregut.

Numri i **ankesave** është indiktori i drejtëpërdrejtë i kësaj karakteristike institucionale. Gjatë vitit të kaluar janë depozituar 20 ankesa nga të cilat 14 ankesa kanë patur objekt në përputhje me ligjin kudrejt 6 rasteve të tilla të paraqitura në vitin 2011.

Bazuar në objektin e ankesave rezulton se, 7 ankesa janë për marrëveshje të ndaluara apo sjellje të bashkërenduara, 5 ankesa janë për abuzimin me pozitën dominuese të një apo disa ndërmarrjeve, 2 ankesa janë për rishikimin e akteve nënligjore të enteve rregullatore apo të institucioneve të tjera si dhe 6 ankesa që nuk ishin objekt i ligjit “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”.

Tregjet për të cilat adresoheshin këto ankesa ishin kryesisht: prokurimet publike për shërbimin e ruajtjes dhe sigurisë fizike, i telekominikacionit, i sigurimeve, transporti publik qytetas i udhëtarëve, tregu i shitjes me shumice të vajit vegjetal.

Bazuar në këto ankesa, si dhe në sinjalet e marra nga mediat apo edhe nga shqetësimet e ngritura nga anëtarë të Parlamentit Shqiptar, Autoriteti i Konkurrencës ka realizuar **monitorime dhe hetime** në disa tregje, si në ato të rregulluara, edhe në tregjet e liberalizuara plotësisht. Më konkretisht:

Kanë **përfunduar** procedurat hetimore të trashëguara nga viti 2011 si:

- në tregun e ngarkim/shkarkimit të gazit të lëngshëm natyror në rrugë detare (mbyllur me penalitet ndaj operatorit për abuzim me pozitën dominuese)
- tregun e prokurimit të shërbimit të ruajtjes dhe sigurisë fizike (mbyllur me penalitet për operatorët që janë vërtetuar pjesëmarrës në marrëveshje të ndaluara në prokurimet publike);
- tregun e shërbimit të telefonisë fikse të kartave me parapagesë (mbyllur me rekomandime për të nxitur konkurrencën në treg drejtuar AKEP-it);
- tregun e transportit detar të pasagjereve në portin Vlora 1 (mbyllur duke mos evidentuar shkelje të ligjit).

Gjatë vitit 2012, kanë **filluar dhe përfunduar** procedurat hetimore në tregun e sigurimeve, për produktin e TPL-së së brendshme, ku operatorët e këtij tregu u penalizuan për pjesëmarrje në marrëveshje të ndaluara duke fiksuar çmimin e tregëtimit të policës së sigurimit.

Gjithashtu, janë **në përfundim të procesit** hetimet e thelluara në tregjet:

- prokurimeve publike të ruajtjes dhe sigurisë fizike në qytetin e Korçës
- e prodhimit, importit dhe tregtimit me shumice të vajit të lulediellit;
- transportit të udhëtareve në qytetin e Tiranës;
- importit, prodhimit dhe të shitjes me shumicë të çimentos rifuxho;

Gjatë vitit 2012 janë realizuar **monitorime** në:

- tregun financiar, me objekt marrëveshjet mes bankave dhe ndërmarrjeve të sigurimit;
- tregu i farërave e fidanëve, tregu i pesticideve dhe i plerave kimike;
- monitorimi i tregut të transportit ajror;
- tregu i importit dhe i shitjes me shumicë të produkteve ushqimore: sheqer, oriz, vaj ushqimor,
- tregu i importit të grurit;
- tregu i manaxhimit të mbetjeve urbane në landfill-in e Bushatit;
- si dhe monitorohen ndryshimet e strukturave të tregut për importuesit e gazit të lëngshëm dhe të karburanteve.

Një nga objektivat kryesore të Autoritetit të Konkurrencës gjatë vitit të kaluar ka qënë rritja e pavarësisë reale bazuar në rritjen e profesionalizimit, përsheptimin e procedurave si dhe në përmirësimin e **instrumentave investigative** dhe të hetimit.

Për herë të parë, gjatë vitit 2012, janë realizuar në të njëjtën kohë inspektimet në ndërmarrje të ndryshme si dhe është përmirësuar teknika investigative duke shfrytëzuar teknologjinë e informacionit. Në këtë aspekt, sfidë kryesore mbetet rritja e nivelit të qartësisë së raporteve dhe argumentimi juridik i veshur me analiza më të hollësishme ekonomike dhe më bashkëkohore lidhur me shqyrtimin e rasteve.

Gjatë vitit 2012, Autoriteti i Konkurrencës, ka qënë proaktiv për të realizuar detyrimin ligjor të kontrollit të përqendrimeve, si instrument i kontrollit të ndryshimeve në strukturat e tregjeve. Ky qëndrim është bërë i mundur në sajë të bashkëpunimit me Qendrën Kombëtare të Regjistrimit, ku bazuar në informacionet mbi transaksionet e ndodhura dhe vlerësimi i tyre nga pikëpamja e ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës”, janë iniciuar procedurat e kontrollit të përqendrimeve për katër raste nga vetë institucioni i konkurrencës, transaksione të cilat nuk ishin njoftuar nga palët. Gjatë vitit janë shqyrtuar 9 raste përqendrimesh lidhur me përfitim të kontrollit apo bashkimin e ndërmarrjeve në tregje të ndryshme (bankar, mediat elektronike, ndërtim, etj.), të cilat kryesisht kanë ndodhur jashtë territorit të Shqipërisë.

Konsolidimi i **legjislacioni sekondar** në zbatim të amendimeve të Ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës” (i ndryshuar), si dhe për përafrimin e legjislacionit shqiptar me të drejtën europiane në fushën e konkurrencës, ka qënë një nga aspektet e punës së Autoritetit.

Gjatë vitit 2012, Komisioni i Konkurrencës ka miratuar katër akte nënligjore, kryesisht rregulloret specifike për përjashtimin në bllok të marrëveshjeve, dhe udhëzuesin për vlerësimin e kontrollit të përqendrimeve ndërmjet ndërmarrjeve. Procesi i miratimit të këtyre akteve nënligjore ka qënë transparent dhe është realizuar nëpërmjet konsultimeve publike dhe organizmit të tryezave të rrumbullakta me grupet e interesit. Puna për plotësimin dhe përditësimin e kuadrit ligjor dytësor, është realizuar në përputhje të Planit Kombëtar të Zbatimit të Masave të Stabilizim - Asocimit dhe në funksion të plotësimit dhe përafrimit të legjislacionit dytësor.

Për realizimin e misionit të tij, Autoriteti i Konkurrencës e konsideron jetike bashkëpunimin me entet rregullatore dhe institucionet publike, nëpërmjet të cilit zbatohet **advokacia**, si shtylla e katërt e Ligjit. Për këtë qëllim janë përmirësuar më tej instrumentat e komunikimit jo vetëm në organizimin e tryezave të përbashkëta në nivel ekspertësh dhe të bordeve vendimmarrëse por, edhe nëpërmjet takimeve për të ndarë shqetësimet apo opinionet midis drejtuesve të institucioneve. Gjatë viti 2012 janë realizuar mbi 5 tryeza të rrumbullakta me entet rregullatore apo me institucionet qëndrore, si me Autoriteti i Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP), Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare (AMF), Enti Regullator i Energjisë (ERE), Enti Regullator i Ujit (ERU), Agjensia e Prokurimeve Publike (APP), etj në të cilat janë diskutuar problematikat e identifikuar gjatë proceseve të monitorimit apo të hetimeve të tregjeve respektive. Si rrjedhojë i këtij bashkëpunimi janë realizuar një sërë rekomandimesh nga Komisioni i Konkurrencës si në tregun e energjisë elektrike dhe atë të gazit, në tregun e komunikimit elektronik, prokurimet publike, tregun e sigurimeve, etj.

Krahasuar me vitin 2011, vihet re se gjatë vitit 2012, është gati dyfishuar numri i akteve nënligjore të ardhura për mendim pranë institucionit të konkurrencës, nga institucionet shtetërore, një tregues ky i rëndësishëm për rritjen e advokacisë, si një instrument për të mbrojtur, promovuar dhe nxitur konkurrencën nga ndërhyrjet në treg. Duhet theksuar se një rol shumë të rëndësishëm në këtë aspekt ka luajtur theksimi në rezolutën e Kuvendit i kërkesës drejtuar organeve ekzekutive për të bashkëpunuar me Autoritetin e Konkurrencës për të shmugur miratimin e akteve që sjellin kufizime sasiore për hyrjet në treg dhe tregtimin apo kufizime të tjera sipas parashikimeve të nenit 69 të Ligjit.

Gjatë vitit të kaluar është nënshkruar marrëveshja e bashkëpunimit me Autoritetin e Aviacionit Civil, i cili ka si objekt bashkëpunimin e ngushtë midis institucioneve për të mundësuar monitorimet mbi faktorët që ndikojnë në mirë funksionimin e këtij tregu; si dhe Kontrollin e Lartë të Shtetit i cili ka si objekt bashkëpunimin për të evidentuar marrëveshjet e ndaluara në prokurimet publike. Nëpërmjet, bashkëpunimit me APP-në, Institutin e Trajnimeve të Administratës Publike si dhe me ekspertet e projektit IPA-2008, u mundësua trajnimi në një numër të konsiderueshëm të nënpunësve të institucioneve publike që realizojnë procedurat e prokurimeve publike mbi kuptimin dhe

përdroimin e “Udhëzuesit për të evidentuar dhe luftuar marrëveshjet e ndaluara në prokurimet publike”.

Aspektet e advokacisë, gjithmonë janë parë të lidhura ngushtë me aspektet e rritjes së **kulturës** së konkurrencës. Risia e vitit të kaluar ka qënë që pothuajse të gjitha rregulloret dhe udhëzuesit janë miratuar pasi kanë kaluar procesin e konsultimit publik duke u publikuar në faqen zyrtare të Autoritetit, si dhe sensibilizuar palët e interesit nëpërmjet njoftimeve për mediat, të cilat kanë qënë koherente për të gjitha vendimet finale të Komisionit të Konkurrencës. Pjesë e tryezave konsultative me publikun nuk kanë qënë vetëm përfaqësuesit e biznesit, por edhe studiot ligjore si pjesë e sistemit të zbatimit me korrektësi të Ligjit “Për mbrojtjen e konkurrencës”. Gjithashtu, institucioni i konkurrencës ka përdorur mundësitë e financimit të projektit të binjakëzimit IPA-2008, për të forcuar lidhjet me rrjetin akademik të universiteteve në Shkodër dhe Elbasan, si dhe me përfaqësuesit e pushtetit vendor të tyre.

Eficienca dhe ndikimi real në treg i vendimeve të Komisionit të Konkurrencës lidhet ngushtësisht me procesin e **rishikimit gjyqësor** të tyre, pasi pothuajse të gjitha vendimet që kanë konkluduar me shkelje të ligjit dhe që përmbajnë penaltete për ndërmarrjet i janë nënshruar apelimit në gjykatë. Nëse i referohemi statistikave, të cilat janë mjaft të detajuara në raport, janë apeluar gjithësej 26 vendime të Komisionit të Konkurrencës, nga të cilat vetëm për 3 prej tyre kanë përfunduar plotësisht procesin e rishikimit gjyqësor. Shume prej tyre janë fituar në shkallën e parë apo në shkallën e dytë, por vazhdojnë të jenë në proces dhe 9 raste përsëri janë duke u shqyrtuar në Gjykatën e Lartë.

Por, përtej statistikave, shqetësimi kryesor i Komisionit të Konkurrencës është përthithja e filozofisë së konkurrencës nga gjyqësori, pasi është shumë e rëndësishme arsyetimi bazuar në interesin publik të vendimeve të tyre.

Prandaj, sfida kryesore e institucionit të konkurrencës ka qënë dhe është ndërtimi dhe konsolidimi i instrumentave të absorbimit të filozofisë së konkurrencës nga anëtarët e gjyqësorit të të gjitha niveleve. Për këtë qëllim, gjatë vitit 2012 janë realizuar trajnime me gjyqëtarët në bashkepunim më Shkollën e Magjistraturës dhe me ekspertët e projektit të binjakëzimit të financiar nga bashkimi European.

Forcimi i kapaciteteve institucionale është konsideruar si instrumenti i rritjes së pavarësisë së institucionit të konkurrencës. Shtimi jo vetëm në numër, por edhe investimi duke përdorur buxhetin dhe financimin e Bashkimit European, janë rrugët e përdoruara për realizimin e këtij objekti edhe për vitin 2012. Gjatë vitit të kaluar i gjithë stafi i Autoritetit, nëpërmjet projektit të binjakëzimit, është trajnuar sipas programit të miratuar nga partnerët (gjithësej 118 ditë trajnimesh). Gjithashtu, janë realizuar trajnime

të fokusuara në përdorimin e analizat ekonometrike për trajtimin e praktikave antikonkurruese.

PRIORITETET PËR VITIN 2013

Autoriteti i Konkurrencës për përcaktimin e prioriteteve bazohet në vlerësimin objektiv të eksperiencave dhe problematikave të vitit të kaluar si dhe në identifikimin e sfidave të së ardhmes, duke u udhëhequr nga vizioni i Komisionit të Konkurrencës, për një rritje të vazhdueshme të efektivitetit të ndërhyrjeve në treg të institucionit të konkurrencës.

Forcimi i instrumentave të bashkëpunimit më gjyqësorin do të jetë një nga prioritetet për vitin e ardhshëm të Autoritetit të Konkurrencës, pasi vetë eksperiencia jo pozitive me gjyqësorin gjatë vitit të kaluar, shtron si domosdoshmëri përcjelljen dhe absorbimin e filozofisë së konkurrencës, si një fenomen bashkëshoqërues i ekonomisë së tregut, ku mosrespektimi i lojës së lirë të operatorëve në treg rrit ndjeshëm kostot e të mirave publike dhe për rrjedhojë ul mirëqënien konsumatore.

Sfidat e së ardhmes janë orientuesit e ndërtimit të strategjive nga Komisioni i Konkurrencës, jo vetëm për mbrojtjen e konkurrencës, por edhe për të rritur rolin e Autoritetit për promovimin dhe nxitjen e saj si një nga rrugët e sigurta për rritjen ekonomike të vendit.

1. Zbatimi i ligjit të konkurrencës

Objekti i punës së institucionit të konkurrencës gjatë vitit 2013 është përfundimi i procedurave hetimore të nisura gjatë vitit të kaluar, vazhdimi i monitorimeve, si dhe leximi në mënyrë sa më optimale të të gjithë shenjave që vijnë nga ankesat, mediat e shkruara apo vizive, komuniteti i biznesit apo konsumatori.

Fillimi i 2013 tregoi për një rritje të ndjeshme të numrit të transaksioneve të shit/blerjes së aksioneve të njoftuara pranë Autoritetit të Konkurrencës. Edhe gjatë këtij viti do të vazhdojë bashkëpunimi me QKR për të identifikuar transaksionet e përqëndrimeve që nuk janë njoftuar, i cili përbën jo vetëm një instrument të zbatimit të ligjit, por edhe një instrument të forcimit të kulturës ndaj ligjit të konkurrencës tek komuniteti i biznesit.

2 Përafrimi i legjislacionit

Një aspekt të rëndësishëm në procesin e draftimit të akteve të reja do të jetë hartimi i një kuadri nënligjor të përafruar me legjislacionin europian në fushën e konkurrencës. Më konkretisht gjatë vitit 2013 do të përshtaten dhe miratohen:

- 1) Rregullorja “Për kategoritë e marrëveshjeve në sektorin e transportit ajror”

- 2) Rregullorja “Për kategoritë e marrëveshjeve në shoqëritë e linjave të transportit të mallrave”.
- 3) Udhëzimi “Për kategoritë e marrëveshjeve në shoqëritë e linjave të transportit të mallrave”.
- 4) Udhëzimi “Mbi sjelljen abuzive perjashtuese e ndermarrjeve me pozite dominuese ne zbatimin e neneve 8 dhe 9 të Ligjit 9121 datë 23.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”

3. Forcimi i advokacisë dhe i kulturës së konkurrencës

Në mënyrë të vazhdueshme Komisioni i Konkurrencës thekson se sa jetike është bashkëpunimi real dhe interaktiv midis institucionit të konkurrencës dhe gjithë enteve rregullatore, si mbikëqyrësit e drejtëpërdrejtë te tregjeve specifike. Eksperienca e vitit të kaluar na tregoi se duhet të përmirësohen instrumentat e komunikimit për të realizuar një mirëkuptim dhe bashkëpunim real me entet rregullatore. Gjithashtu, duhet t'i kushtohet një vemendje e veçante jo vetem institucioneve të qeverisjes qendrore, por edhe atyre vendore, te cilat luajnë një rol relativ rregullues për tregjet rajonale.

4. Forcimi i kapaciteteve administrative

Për Autoritetin e Konkurrencës mbetet sfida e vazhdueshme forcimi i kapaciteteve institucionale të cilat konceptohen në dy drejtime kryesore :

Rritja e efektivitetit të instrumentave investigative nepermjet përsosjes se metodave, mjeteve dhe menyrave të investigimit, bazuar ne teknologjine e informacionit për zbulimin kryesisht të marrëveshjeve të ndaluara.

Forcimi i kapaciteteve administrative nepermjet rritjes se shkallës së profesionalizmit të personelit duke konsoliduar instrumentat e analizave ekonomike për të identifikuar ndërlihdhjet midis faktoreve që kanë rol përcaktues në një praktikë antikonkurrese.

Ju faleminderit per vemendjen tuaj !